

Zoltán Gábor *Szomszéd: Orgia előtt és után* c. könyvének egyik szakasza (Kalligram, Budapest, 2018, 256–264. old.) formabontó és korszakos hatású filmek – a *Hannibál tanár úr*, a *Vasvirág*, a *Hideg napok* – operatőrének, Szécsényi Ferencnek a pályakezdését vázolja fel. Illetve inkább azt, ami majd a felszabadulás után a pályakezdést egyáltalán lehetővé tette a szegényparaszti családból származó, félárva, nevelőszülőknél nevelkedő, a négy elemi után ipariskolát végző Szécsényi számára. Tizenöt évesen a nevelőszülőktől apjához került Budára, aki Villányi báróéknál volt kertész, ő maga pedig ételkihordónak állt. Egy alkalommal a Déli Vasútnál filmesekbe botlott, és a forgatás úgy lenyűgözte, hogy feladatát is csak nagy késéssel látta el. Amikor a bárónő erről tudomást szerzett, megkérdezte a kis Feri apját, a fia nem akar-e operatőr lenni. Így esik aztán, hogy Villányi báró, a Filmiroda egyik főrézvényese beajánlja őt a cégnél, ahol is kiindulásképpen laboránként a filmkészítés minden munkafázisát töviről-hegyire el kell sajátítania.

Az indulás tehát szinte mesébe illő. De a kor, ahol mindez zajlik,

REJTVÉNY

egyáltalán nem idilli. A fejezet az ifjú baronesz tépelődésével indít. Semmi sincs úgy, mint régen volt. Az apa sokkal többet van otthon. A szülők egymás közt arról beszélnek, hogy hamarosan el kell adniuk a villát – persze mélyen áron alul. És hogy utána ki kell vándorolniuk – csak egyelőre nem döntötték meg el, Amerikába vagy Svédországba mennének-e. Az ifjú baronesz pedig – Lívia, röviden Liv – azon töpreng, hogy talán mégis az lenne a legjobb, ha aznap délután teniszezni menne. Így is tesz – de mindkettejük legnagyobb meglepetésére egyik kollégája vendégeként Szécsényi is ott van a pályán. Liv szó nélkül sarkon fordul, amivel persze vérig sérti Szécsényit.

„Azokban a napokban teljesedik ki Franciaország elfoglalása. [...]

A fiatalembert váratlanul behívja az igazgató. Közli vele, hogy csupa jót hall róla, meg van elégedve a munkájával. De arra ne számíton, hogy operatőr lehet belőle. Ugyanis utánanézték, és nicsak, kiderült, hogy nincs érettségije. Mindazonáltal laboránként továbbra is számít rá a vállalat.

A fiatalembert megköszöni, és nem mondja el az igazgatónak, hogy tud róla, miszerint patrónusa, a báró kénytelen volt kivonni tulajdonrészét a Filmirodából. Egy bizonyos, most életbe lépő törvény folyamánaképpen. [...]

Néhány napra rá egy másik barátja elkalauzolja a Győri úti párthelységbe, ahol hivatalos körülmények közepette felvételét kéri a Nyilaskeresztes Pártba. [...]

A nyilasok programjában szerepel, hogy hatalomra jutásuk esetén eltörlik a címeket és rangokat. Ez le van írva. És az sem titok, hogy a zsidókat úgyszintén eltörlik majd.” (i.m., 262. sk. old.)

Kérdésünk erre a vészjósló fordulatra vonatkozik: Mit lehet tudni a Villányi-család (illetve a Villányi-családok) további sorsáról: hova vándoroltak ki, vagy ha itthon ragadtak, mi történt velük a vész-korszakban?

A részletesen okadatolt válaszokat a buksz@c3.hu címre várjuk, a legjobb megfejtés beküldője – amennyiben 2022-ben lesz még BUKSZ – egy éves előfizetést nyer a folyóiratra.

E SZÁMUNK SZERZŐI

Arató András – politológus, New School for Social Research, New York

B. Kiss Mátyás – doktorandusz, ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskola

B. Nagy Anikó – művészettörténész, BTM

Cieger András – történész, BTK, Történettudományi Intézet

Deák Ágnes – történész, SZTE

Györfly Dóra – politológus, közgazdász, PPKE, BCE

Kalmár Miklós – történész, doktorandusz, BCE Levéltára

Kiss Farkas Gábor –

irodalomtörténész, ELTE BTK

Kitzinger Dávid – szociológus, Artisjus

Klima László – nyelvész, régész, PPKE Régészettudományi Intézet

Madarász Aladár – közgazdász, a BUKSZ szerkesztője

Nagy Dániel Gergely – filozófus, oktató, Milestone Institute

Pálffy Géza – történész, ELKH BTK, Történettudományi Intézet

Pályi András – író, Budapest

Rényi Ágnes – szociológus, ELTE TÁTK

Semjén András – közgazdász, KRTK

Sümege István – filozófus, iASK és ELTE PPK

Szücs László Gergely – filozófus, ELKH BTK

Szücs Zoltán Gábor – politológus, ELKH TK, ELTE TÁTK

Tardos Róbert – szociológus, ELTE TÁTK

Tóth Kelemen – doktorandusz, ELTE Atelier Interdiszciplináris Történeti Tanszék

Tóth Orsolya – irodalomtörténész, PTE

Zuh Deodáth – filozófus, BTK FI, MTA